

Bölüm 9

ALGILANAN ÖRGÜTSEL DESTEK İLE İŞ PERFORMANSI İLİŞKİSİNDE İŞ TATMİNİ VE ÖRGÜTSEL ÖZDEŞLEŞMENİN ARACILIK ROLÜ: BİR YAPISAL EŞİTLİK MODELİ

Pelin ŞAHİN YARBAĞ¹

Giriş

İşletmelerin birbirleriyle rekabet düzeyinin artması çalışanları ve örgütleri birçok sorunla karşı karşıya bırakmaktadır. Bu sorunlardan bir tanesi çalışanların iş tatmininin sağlanmasıdır. Karşı karşıya kalınan ikinci bir sorun da rekabet edebilmek için gerekli olan iş performansının sağlanabilmesidir.

Rekabetin artmasına bağlı olarak örgütlerin ve çalışanların iş performansı ve iş tatmini sağlamaları çok kolay olmamakta; zaman geçtikçe ve koşullar değiştikçe daha da zorlaşmaktadır. Bu bağlamda örgütler ve çalışanlar için faydalı olabileceği düşünülen iki olgu algılanan örgütsel destek ve örgütsel özdeşleşmedir.

Literatürde kavramlarla ilgili birçok araştırma bulunmakla birlikte; bu dört kavramın birlikte araştırıldığı çalışma sayısının neredeyse yok denecek kadar az olması alanyazında halen doldurulması gereken boşluklar olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte iş tatmini ve özdeşleşmenin aracılık etkisi de araştırılmaktadır. Araştırmanın bu çerçevede katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın bundan sonraki bölümlerinde teorik çerçeve ve literatür taraması, yöntem ve analiz, bulgular ve sonuç kısımları yer almaktadır.

Teorik Çerçeve

Araştırmaya konu olan kuramsal yapı çerçevesinde algılanan örgütsel destek, örgütsel özdeşleşme, iş tatmini ve iş performansı kavramları ile aralarındaki ilişki incelenmektedir.

Algılanan Örgütsel Destek

Algılanan örgütsel destek, örgütler tarafından çalışanların desteklenmeleri ile ilgili inanışlar olarak tanımlanmaktadır (Eisenberger vd., 1990).

Dr. Öğretim Üyesi, Beykent Üniversitesi, pelinsahin@beykent.edu.tr

arak bulguların desteklenmesi gerekmektedir. Son kısım ise araştırmada kullanılan yapısal eşitlik modelinin kullanılmasıdır. Bunun alternatifi olabilecek çoklu regresyon yöntemleri de uygulanabilir.

Kaynakça

- Allen, D. G., Shore, L. M., & Griffeth, R. W. (2003). The role of perceived organizational support and supportive human resource practices in the turnover process. *Journal of management*, 29(1), 99-118.
- Ashforth, B. E., & Mael, F. (1989). Social identity theory and the organization. *Academy of management review*, 14(1), 20-39.
- Aube, C., Rousseau, V., & Morin, E. M. (2007). Perceived organizational support and organizational commitment: The moderating effect of locus of control and work autonomy. *Journal of managerial Psychology*, 22(5), 479-495.
- Basım, H. N., Şeşen, H. (2009). Örgütsel Adalet Algısı-Örgütsel Vatandaşlık Davranışı İlişkisinde İş Tatmininin Aracılık Rolü, 17. *Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı*, Eskişehir, 21-23 Mayıs.
- Borman, W. C., & Motowidlo, S. J. (1997). Task performance and contextual performance: The meaning for personnel selection research. *Human performance*, 10(2), 99-109.
- Buchanan, B. (1974). Building organizational commitment: The socialization of managers in work organizations. *Administrative science quarterly*, 533-546.
- Burke, R. J. (2003). Nursing staff attitudes following restructuring: the role of perceived organizational support, restructuring processes and stressors. *International journal of sociology and social policy*, 23(8/9), 129-157.
- Cardona, P., Lawrence, B. S., & Bentler, P. M. (2004). The influence of social and work exchange relationships on organizational citizenship behavior. *Group & Organization Management*, 29, 219-247.
- Çöl, G. (2008). Algılanan Güçlendirmenin İşgören Performansı Üzerine Etkileri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 35-46.
- Dukerich, J. M., Golden, B. R., & Shortell, S. M. (2002). Beauty is in the eye of the beholder: The impact of organizational identification, identity, and image on the cooperative behaviors of physicians. *Administrative Science Quarterly*, 47(3), 507-533.
- Eisenberger, R., Hungtington, R., Hutchison, S., & Sowa, D. (1986). Perceived Organizational Support. *Journal Of Applied Psychology*, 500-507.
- Eisenberger, R., Fasolo, P., & Davis-LaMastro, V. (1990). Perceived organizational support and employee diligence, commitment, and innovation. *Journal of applied psychology*, 75(1), 51.
- Feldman, D. C., & Arnold, H. J. (1983). *Managing individual and group behavior in organizations*. McGraw-Hill College.
- Fritzsche, B. A., & Parrish, T. J. (2005). *Theories and research on job satisfaction. Career development and counseling: Putting theory and research to work*, 180-202.
- Grieve, P. G., & Hogg, M. A. (1999). Subjective uncertainty and intergroup discrimination in the minimal group situation. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 25(8), 926-940.
- Güney, S., Akalin, Ç., & İlsev, A. (2007). Duygusal Örgütsel Bağlılık Gelişiminde Algılanan Örgütsel Destek Ve Örgüt Temelli Öz-Saygı. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(2), 189-211.
- Hackman, R., Oldham, G. R., (1975). Development of The Job Diagnostic Survey, *Journal of Applied Psychology*, 60 (2), s.159-170. <http://psycnet.apa.org/psycinfo/1975-22031-001>
- Haslam, S. A., Eggins, R. A., & Reynolds, K. J. (2003). The ASPIRe model: Actualizing social and personal identity resources to enhance organizational outcomes. *Journal of occupational and organizational psychology*, 76(1), 83-113.
- Hatch, M. J., & Schultz, M. (2000). Scaling the tower of Babel: Relational Differences Between Identity, Land Culture in Organizations. In *The third conference on corporate reputation and competitiveness. January 1999* (pp. 11-35). Oxford University Press.

Hogg, M. A., & Abrams, D. (1993). Towards a single-process uncertainty-reduction model of social motivation in groups.

Hogg, M. A., & Mullin, B. A. (1999). Joining groups to reduce uncertainty: Subjective uncertainty reduction and group identification.

Imparota, N. (1972) "Relationship Between Porter's Need Satisfaction Questionnaire and the Job Descriptive Index", *Journal of Applied Psychology*, 56(4),

Kraimer, M. L., & Wayne, S. J. (2004). An examination of perceived organizational support as a multidimensional construct in the context of an expatriate assignment. *Journal of Management*, 30(2), 209-237.

Lasswell, D.H. (1935). *World politics and personal insecurity*. New York: The Free Press.

Loi, R., Hang-Yue, N., & Foley, S. (2006). Linking employees' justice perceptions to organizational commitment and intention to leave: The mediating role of perceived organizational support. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 79(1), 101-120.

Mael, F. and Ashforth, B. E. (1992). "Alumni and their alma mater: A partial test of the reformulated model of organizational identification". *Journal of Organizational Behavior*, 13(2), 103-123.

Meissner, W. W. (1970). Notes on identification: I. Origins in Freud. *The Psychoanalytic Quarterly*, 39(4), 563-589.

Mowday, R. T., Steers, R. M., & Porter, L. W. (1979). The measurement of organizational commitment. *Journal of vocational behavior*, 14(2), 224-247.

Mrayyan, M. T. (2005). Nurse job satisfaction and retention: comparing public to private hospitals in Jordan. *Journal of nursing management*, 13(1), 40-50.

Muchinsky, P. M. (2000). Emotions in the workplace: The neglect of organizational behavior. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, 21(7), 801-805.

Newby, J. E. (1999). *Job satisfaction of middle school principals in Virginia*, Doctoral dissertation, Virginia Tech.

Özcan, H. U. (2012). Birey-Örgüt Degerleri Arasındaki Uyumun Örgütle Özdesleme ile İlişkisi. *Türk Psikoloji Yazilari*, 15(29), 25.

Özdevecioğlu, M. (2013). Algılanan Örgütsel Destek ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(2).

Poon, J. M. (2004). Effects of performance appraisal politics on job satisfaction and turnover intention. *Personnel review*, 33(3), 322-334.

Ravasi, D., & Van Rekom, J. (2003). Key issues in organizational identity and identification theory. *Corporate Reputation Review*, 6(2), 118-132.

Rhoades, L., & Eisenberger, R. (2002). Perceived organizational support: a review of the literature. *Journal of applied psychology*, 87(4), 698-714.

Riketta, M. (2005). Organizational identification: A meta-analysis. *Journal of vocational behavior*, 66(2), 358-384.

Robins, S. P. (2000) *Managing Today*, 2nd Ed., Prentice-Hall, New Jersey.

Rousseau, D. M., & McLean Parks, J. (1993). The contracts of individuals and organizations. *Research in organizational behavior*, 15, 1-1.

Samad, S. (2006). The contribution of demographic variables: job characteristics and job satisfaction on turnover intentions. *Journal of International Management Studies*, 1(1).

Schneider, B., Hanges, P. J., Smith, D. B., & Salvaggio, A. N. (2003). Which comes first: employee attitudes or organizational financial and market performance?. *Journal of applied psychology*, 88(5), 836.

Scott, S. G., & Lane, V. R. (2000). A stakeholder approach to organizational identity. *Academy of Management review*, 25(1), 43-62.

Sigler, T. H., & Pearson, C. M. (2000). Creating An Empowering Culture: Examining The Relationship Between Organizational Culture And Perceptions Of Empowerment. *Journal Of Quality Management*, 5, 27-52.

Silva, Deborah K. (2007). *Structurational Identification In Grups Within Organizations: I, We & Us*. Doctoral dissertation. Washington University.

Sosyal Bilimler Yönetim ve Çevre

Spector, P. E. (1994). *Job satisfaction survey*.

Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. *The social psychology of intergroup relations*, 33(47), 74.

Tokgöz, E., Seymen, O.A. (2013). Örgütsel güven, örgütsel özdeşleşme ve örgütsel vatandaşlık davranışı arasındaki ilişki: Bir devlet hastanesinde araştırma. *Öneri Dergisi* 10(39),61-76.

Tolman, E. C. (1943). Identification and the postwar world. *The journal of abnormal and social psychology*, 38(2), 141.

Tuğsal, T. (2018). *İş-Yaşam Dengesi*, Sosyal Destek ve Sosyo-Demografik Faktörlerin Tükenmişlik Üzerindeki Etkisi. Cinius Yayınları. İstanbul.

Turunç, Ö., & Çelik, M. (2010). Algılanan örgütsel desteğin çalışanların iş-aile, aile-iş çatışması, örgütsel özdeşleşme ve işten ayrılma niyetine etkisi: savunma sektöründe bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1).

Wang, G., & Netemeyer, R. G. (2002). The effects of job autonomy, customer demandingness, and trait competitiveness on salesperson learning, self-efficacy, and performance. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 30(3), 217-228.

Weiss, H. M. (2002). Deconstructing job satisfaction: Separating evaluations, beliefs and affective experiences. *Human resource management review*, 12(2), 173-194.